

El nivell de l'aigua ha baixat i cada vegada són més evidents les dimensions de la catàstrofe a la vora de l'Indus. A la vall de Swat, on l'any passat encara governaven els talibans, les tropes dels Estats Units ajuden les víctimes. Encara no és clar qui s'ha guanyat la seua confiança, l'estat, occident o els extremistes.

Després de les inundacions

Una imatge de la setmana passada, a la ciutat pakistanesa de Basera. La Unicef ha augmentat fins a 141 milions de dòlars la petició de fons per als damnificats... arran de la propagació extraordinària de malalties degudes a la manca de menjar i aigua.

Els helicòpters arriben a l'alba. Es tracta de vehicles de transport de l'exèrcit dels Estats Units que re-trunyen en un cel esclarissat, que mostra que les pluges del monso s'han acabat. Aterrenen a la ciutat de Kalam, en un pujol situat a l'altra vora del riu, de color turquesa, que clapoteja de nou inofensiu a través de la vall, com si no haguera passat res.

Els soldats salten de l'helicòpter. Actualment, volen moltes vegades cada dia a Kalam, transporten carcasses

d'acer per reconstruir els carrers i els ponts destruïts, i reparteixen sacs de plàstic amb farina, arròs, aigua potable i medicaments. Són *marines* dels Estats Units que han vingut des de l'Afganistan amb Chinooks i més avions de transport. Fins a mitjan any passat, a la vall de Swat, al nord-oest del Pakistan, encara estaven en guerra amb els talibans.

L'enemic és l'amic. Ara, l'enemic dels talibans és a la vall i no duu cap bomba a bord, ha vingut per a salvar vides.

Els habitants de Kalam s'hi apropen corrents, paixtus amb barba i gorres de llana i dones vestides amb burques marrons. Sense aquests soldats estrangers i sense els aliments i les donacions que provenen de tot el món no se'n sortirien.

Aquesta ciutat va estar deu dies incomunicada. Fins i tot ara, cinc setmanes després de les inundacions, hi ha pobles de la vall de Swat que són inaccessibles. Fa deu dies, sobre aquesta pista construïda amb urgència, els assistents de la Creu Roja explicaven que s'havien mort quatre dones i sis xiquets a Grabal, situada només a pocs quilòmetres de distància. Es van morir de fam, perquè les carreteres d'accés havien quedat destruïdes. Ni tal sols hi podien aterrar els helicòpters.

Kalam, situada al nord de la vall de Swat, va ser un dels primers indrets devastats per les inundacions del Pakistan. No ha estat fins ara que, als indrets on l'aigua va disminuint a poc a poc, es poden veure les dimensions reals de la catàstrofe: 70.000 persones s'han quedat sense casa, els hotels i els restaurants han quedat inundats, la collita de préssecs i pomes, que dona fama a la vall, es podreix. Només ha quedat un llit fluvial enorme, un desert de fang i de rocalls.

Els supervivents s'han reunit davant un dels pocs televisors que encara funcionen i miren com les masses d'aigua cobreixen tot el país, de nord a sud. Inundacions al Panjab, evacuacions a Sind i camps de refugiats a totes les províncies. Saben que una cinquena part del país es troba sota l'aigua, que més de 1.700 pakistanesos s'han mort, s'han quedat sense casa o són víctimes de les masses d'aigua.

Senten que el president, Asif Ali Zardari —que quan van començar les inundacions va viatjar per Europa i ara presenta una solució davant els diplomàtics dels països que fan les donacions—, els ha deixats a l'estacada. Senzillament, s'han de construir els dics i les rescloses de manera que quan hi torne a haver inundacions les masses d'aigua es puguin desviar directament cap al desert.

El Pakistan ha estat devastat, abatut per les inundacions. El país és una ruïna.

A la pista d'aterratge de Kalam, els supervivents encaixen la mà dels soldats estrangers i es carreguen als muscles els sacs amb els aliments. Semblen alleugerits.

La mort, riu avall. Un poc apartada, Parvin Nissar, de 26 anys, està a la gatzoneta i fa hores que bressola un nadó. Sembla que està en trànsit, no pot oblidar aquell matí de fa quatre setmanes. Era el 29 de juliol, el dia que va caure el diluvi sobre la vall de Swat. Les pluges del monso van durar dies. Va caminar fins al riu amb els veïns, on van rebre amb satisfacció l'aigua de les pluges; esperava que tingueren una bona collita i un abundant Id, la festa del sacrifici que se celebra al final del ramadà. Tanmateix, cap a les onze del matí, quan el nivell de l'aigua continuava augmentant i el riu Swat va créixer fins a convertir-se en un corrent mortal, va córrer amb els seus dos fills cap al capdamunt del pujol.

Fausia, la primogènita, de set anys, es va deixar anar de la mà de la seua mare. Va cridar que volia recollir queviures i te calent. Del pujol estant, Nissar va veure com la seua filla caminava pel pati a través del fang, i com li va pujar l'aigua fins al nivell del pit. Aleshores va caure sobre la casa la primera onada i va enderrocar els murs de pedra, com si foren galetes que hom mulla al té. Després va caure estrepitosament la segona onada, d'un color marró de fang, i es va emportar Fausia. No sabia nadar, ací gairebé ningú no en sap.

Uns dies més tard, el cadàver de Fausia fou trobat a la riba del riu, vint quilòmetres al sud. Nissar hi va anar, va reconèixer la seua filla i es va enfonsar. Abans-d'ahir va parlar per telèfon amb el seu marit, que treballa a

Les víctimes fugen. Una cinquena part del país es troba sota l'aigua. Més de 1.700 pakistanesos s'han mort, s'han quedat sense casa o són víctimes de les inundacions.

Habitants rescatats de Kalam en un helicòpter dels Estats Units.

Dubayy, i no li va dir res sobre la filla morta; no va gosar, no pot suportar el sentiment de culpa.

Paradís destruït. Nissar pregunta què li oferirà el futur en aquesta vall devastada per una catàstrofe rere una altra. En primer lloc, les sacsejades del terratrèmol prop del Caixmir l'any 2005, després el règim de terror dels talibans, seguit de l'ofensiva militar pakistanesa contra el terror, i ara les inundacions. Mira amb uns ulls enrogats de tant plorar i demana si s'acabaran mai, les desgràcies.

La vall de Swat era coneguda abans com la Suïssa del Pakistan. Durant els anys 70, les primeres persones que viatjaven amb la motxilla a coll hi feien una parada, en el recorregut de la

carretera del Karakoram en direcció a la Xina. Esquiaven a les cimes cobertes de neu, pescaven truites al riu Swat i fumaven porros a les terrasses amb bones panoràmiques a la vora del riu.

Més endavant, la classe mitjana acomodada pakistanesa va descobrir aquest indret com un lloc fresc a l'estiu. Hi arribaven habitants de les metròpolis d'Islamabad, Lahore i Karachi, feien pícnic prop de les cascades refrescants, i anaven de viatge de noces a hotels amb noms com Heaven i River Inn. Llavors les dones no portaven burca, es tapaven els cabells només amb mocadors.

Kalam era un indret que reflectia la manera com els pakistanesos joves i moderns desitjaven que fora tot el país: un poble envoltat d'un paisatge més impressionant, més alegre o més obert

al món que la resta de la vall conservadora de Swat. És una visió que els terratrèmols, els talibans i la guerra contra el terror han fet malbé.

A partir del 2007 hi van arribar els primers extremistes, es van infiltrar a la vall i van establir un estat dins l'estat, van imposar la xària com a únic sistema judicial i es van escampar per tot el país. Van prohibir les botigues de CD i les escoles de xiques, i feien fetejar els homes que encara s'atreuen a afaitar-se. A Mingora, la ciutat més gran de la vall, hi apareixien persones decapitades al carrer a tall d'advertiment. A Kalam, la vida també va quedar paralitzada. Per la ciutat ja no s'hi deixava veure cap turista.

A conseqüència de la pressió dels EUA, l'any passat l'exèrcit pakistanès va començar una ofensiva militar amb la finalitat de reconquerir la vall dels talibans. Hi van arribar tancs, l'artilleria pesant va destruir les cases a trets i dos milions d'habitants de la vall van fugir a camps de refugiats. Kalam era una ciutat fantasma. No va ser fins al començament d'enguany que els habitants es van atrevir a tornar-hi.

Al juliol, on ara aterren els soldats dels EUA i Nissar plora la mort de la seua filla, hi van celebrar un *peace festival*, un festival per la pau. Van rostir corder a l'ast i es van alegrar per tot allò que havia estat prohibit durant el règim dels talibans; hi va haver actuacions amb balls, bandes de música i torneigs de tennis de taula per a dones. Els propietaris dels hotels travessaven la millor temporada des de feia anys, Kalam era ple de gom a gom, hi havien d'arribar 6.000 turistes de tots els racons del país.

Però hi van arribar les inundacions.

Actualment, Kalam torna a ser una ciutat fantasma. El riu s'ha fet un nou llit, tres vegades més ample que el d'abans, 120 hostals han estat arrasats, ja no hi ha l'hotel Heaven i el River Inn és una ruïna.

Al passeig que hi ha a la vora del riu s'hi dreça un penya-segat. Al costat, encara hi ha aparcats els cotxes dels turistes —que van ser evacuats amb avió—, tal com el monso els va dipositar, formant una caravana, un monument commemoratiu.

Una oportunitat? Ara, allò que importa és qui ajudarà els habitants de

Kalam a construir la seua ciutat; l'estat, els talibans o occident.

Ahmed Zed, un professor de 32 anys, no creu allò que hom diu, que les inundacions són un càstig d'Al·là. Zed creu que la inundació és un fenomen de la natura, que tornarà a passar i que han d'estar preparats. Es troba a la vora del riu i discuteix amb els venedors dels basars perquè els vol convèncer que no construesquen una altra vegada les seues botigues a baix, a prop del riu, sinó a dalt, on poden gaudir de la seguretat que ofereix el pujol on van celebrar la festa per la pau i on ara aterren els nord-americans. Això seria un símbol de futur per a un Pakistan nou i estable.

Zeg explica que aquesta catàstrofe és l'oportunitat més important que ha tingut mai aquesta vall sacsejada. Va progressant, el procés tardarà anys, però tot el món s'unirà: els Estats Units, considerats per molts un enemic, porten la salvació i això canvia la manera de pensar dels habitants de la vall.

Però, i els talibans? Realment els han vençuts i han desaparegut de les muntanyes per sempre més? Què passarà d'ací a un parell de setmanes, quan els nord-americans se n'hagen anat i la ciutat de Kalam haja de compondre-se-les sola? Els talibans es tornaran a fer forts perquè l'estat del Pakistan es debilitarà?

A Fatehpur, un poble situat cinquanta quilòmetres al sud de Kalam, un home amb barba entra en un saló de te. Des de la inundació no hi ha electricitat, cinc homes es posen drets a la llum de les llànties d'oli i l'abracen en silenci. L'home s'allisa la vestimenta, seu a prop dels altres amb les cames encreuades i se sumeix en les oracions. Són les tres de la nit, és el mes del ramadà. Un darrer desdijuni i a partir de l'alba es dejenarà.

Aquest home s'anomena Haji Sahab. Un Haji significa que, malgrat que només te 26 anys, ja ha pelegrinat a la Meca. La seua veu es aguda i és coneguda a la vall de Swat.

Durant dos anys, Haji Sahab va ser locutor de la ràdio dels talibans, una emissora de propaganda. Durant hores i hores recitava sures de l'Alcorà i pronunciava sermons sobre una vida regida per les normes de l'islam. No va posar mai música; la música, afirma encara ara mostrant una mirada severa, aparta

DER SPIEGEL
El latifundista Effendi parla d'"oferir un futur als habitants" del Pakistan.

les persones d'Al·là. Somriu sobre les asseveracions del govern militar que ja no hi ha més extremistes a la vall de Swat. Afirma que "han destruït les nostres emissores, però encara som ací".

Haji Sahab es va unir als talibans a fi de lluitar per obtenir més justícia a la seua vall. Els talibans de Swat eren nadius com ell, descontents amb els em-

presaris rics i avars, furiosos amb l'elit política corrupta i amb una justícia dubtosa. Aleshores Haji Sahab encara era un adolescent, venia *chutneys* i pa àrab i sovint havia d'esperar setmanes a rebre el salari mensual, de seixanta euros. A partir de la tardor del 2007, la vall de Swat es trobava sota la mà ferma dels talibans. Haji Sahab afirma que des d'aquell moment es va sentir acceptat. No explica, però, si ell mateix també ha lluitat i ha matat.

L'exèrcit pakistanès el va detenir el març del 2010. Diu que el van retenir, torturar i interrogar durant tres mesos. Solament el van deixar lliure perquè encara avui pot comptar amb simpatitzants. "Em van alliberar perquè la gent del meu poble va fer pressió, perquè van dir als militars que sóc un bon home i que sóc honrat."

Actualment, Haji Sahab té una botiga de queviures. Fins i tot els militars pakistanesos hi compren. No saben qui és, viu modestament i no es dona a conèixer. Des de la mort de Baitullah Mehsud, el cap dels talibans pakistane-

www.mimsueca.com

MOSTRA INTERNACIONAL

del 15 al 19 setembre

SUECA

2010

Teatres DE LA GENERALITAT VALENCIANA

COMUNITAT DE SUÏÇA Regidoria de Cultura

compromís social Bancaixa

ServiEntrada Bancaixa

96 399 55 77
902 11 55 77
saja.es

Vista aèria d'una zona inundada del Panjab pakistanès. L'emergència humanitària al Pakistan de resultes de les inundacions s'agreuja com més va més.

sos, Haji Sahab també viu amb la por permanent de ser arrestat o torturat, o de convertir-se en l'objectiu d'algun nord-americà.

Des de la inundació es dedica a reparar casa seua; i a resar. Com a la majoria dels habitants de la vall de Swat, també li sembla que aquesta catàstrofe natural és un càstig de Déu. Cita un versicle de l'Alcorà: "A causa dels seus pecats es van ofegar en la inundació. I no van trobar ningú que els ajudara excepte Al·là."

Què en pensa dels soldats nord-americans que sobrevolen el seu poble en direcció a Kalam i reparteixen aliments i medicaments?

Haji Sahab vacil·la i diu: "Agraïm tota l'ajuda."

Tanmateix, els islamistes no havien fet una crida a rebutjar l'ajuda dels nord-americans? Els talibans no han amenaçat d'assassinar tots els occidentals que els ajuden? Haji Sahab mou el cap, es grata per davall la gorra de les oracions i resta callat una estona. "Si es confirmen les nostres sospites que els estrangers es dediquen a la política i no a ocupar-se de les víctimes, continuarem lluitant."

Azam Effendi també tem que la gratitud cap a tots aquells que han anat a ajudar podria transformar-se ràpidament en violència. S'ha imposat la missió d'evitar que després de les inundacions les persones s'unesquen als talibans, als terroristes.

Effendi, de 56 anys, és un home alt amb bigot i una veu poderosa. Duu dels mateixes vestimentes que Haji Sahab, l'antiga veu de la ràdio talibana, i també ha crescut a la vall de Swat. Això a banda, no hi ha res que els unesca.

Espais de reconciliació. Effendi és un general de brigada jubilat, amb èxit i vanitós. A casa seua hi ha penjades moltes condecoracions de l'exèrcit. I és un latifundista important, un home acomodat amb unes plantacions de fruita enormes que arriben fins a les muntanyes. Això no obstant, no posseeix cap generador. Explica: "Què pensarien els veïns pobres si, a les nits, veieren que ací hi ha llum encesa a tot arreu? Estarien furiosos, naturalment."

Durant la guerra, Effendi va romandre a Bagh Deri, el seu poble, perquè volia protegir la seua propietat i els habitants, i va quedar enmig de dos fronts; des de les casernes veïnes els seus antics soldats disparaven a la seua casa de camp, perquè suposaven que era un talibà. Però els projectils dels extremistes també es clavaven a la paret. Un dels seus treballadors va morir en una pluja de bales. Tanmateix, Effendi considera justa la guerra contra els talibans. "Han sembrat por i sofriment, l'estat no tenia cap altra alternativa, havia d'actuar. Però no hauria estat millor que els haguérem convençut, en comptes de volar-los les cases?" Per

exemple, amb la construcció d'escoles, tallers i sistemes de canalització, perquè els camperols no hagueren de dependre de bombes cares.

Ix de la seua casa de camp, fa uns passos en direcció a una mesquita de fusta, adornada amb talla. La van construir homes i dones joves del poble, en un taller que va organitzar per a ells. Durant vuit anys van treballant a la mesquita i ell els va pagar per fer-ho. Aquesta hauria de ser una de les alternatives de l'ex-general Effendis, un lloc de reconciliació, una oferta a l'estat i als talibans, que s'han de reunir i han de dialogar.

Effendi vol mitjançar entre els conservadors i el Pakistan modern. No diu que les idees dels extremistes siguem quelcom de l'edat de pedra o antiquat. Ho anomena tradicional. Dejuna i resa, però, com molts altres oficials d'alt rang. També fa festes on se serveix alcohol. A la seua biblioteca, hom hi troba llibres de Lenin i Mao i un llibre d'acudits sobre Irlanda. I no té cap mirament a col·locar d'administrador un home casat amb tres dones i amb tretze fills.

Des de la inundació també reparteix sacs amb aliments als habitants dels pobles situats al voltant de Kalam. Sap que han de menester més coses a banda d'aigua mineral i barretes de musli; un objectiu, un futur. Amb els seus diners i els donatius d'amics ha fet reparar un carrer destruït, i d'ací a poc començarà la construcció d'una escola per a xiques. "Vull oferir un futur als habitants de la vall —explica Effendi—; només d'aquesta manera puc evitar que passen a l'altre bàndol."

A Kalam, la ciutat devastada de la vall de Swat, s'enlaira el primer helicòpter del dia. A bord hi van 45 supervivents. Alguns tenen diarrea i els braços trencats, han d'anar a l'hospital. La majoria abandonen la terra natal per primera vegada, miren avall al blau turquesa del Swat, el vent fa onejar les seues gorres, alça lleugerament els burques, vomiten a causa de l'excitació i somriuen amb valentia. Els soldats nord-americans els ofereixen ampolles d'aigua. Serà un vol cap a un futur incert.

**Fiona Ehlers
Hasnain Kazim**

Traducció de Blanca Juan